

НАПРЯМ 3. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-50>

Бслоус Л. А.

*студентка 2 курсу магістерського рівня,
факультет суспільних наук і міжнародних відносин,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара*

ПАРАДОКС СВОБОДИ ЛЮДИНИ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Свобода є фундаментальною характеристикою людського існування, оскільки свобода являється не тим, чим володіють люди, а тим, чим вони є за своєю суттю. Як універсальна характеристика людського буття, свобода стосується здатності людини обирати своє буття та керувати ним і безпосередньо пов'язана з відчуттям залежності, відчуження та відповідальності.

Свобода – це наявність можливості вибору варіантів і реалізації певної події. Відсутність такого вибору і реалізації вибору рівнозначна відсутності свободи – тобто несвободі. Свобода – це також ефективний засіб для досягнення мети і сенсу життя людини [1, с. 618].

Свобода виступає фундаментальною характеристикою особи, яку можна розглядати в двох напрямках. Перший – це внутрішня свобода; другий – зовнішня свобода. З самого народження людині дарована внутрішня свобода, вона є її вродженою властивістю. Наприклад, вона проявляється у здатності людини думати, вірити, дотримуватися певних переконань, поглядів тощо. Юридичне право не може втручатися у внутрішню свободу та її регламентувати. Тому, проголошення у законодавстві окремих держав таких свобод, як думки, віри, переконань не є юридично коректним. К. Поппер зазначає, що так званий парадокс свободи показує, що свобода в сенсі відсутності якого б то не було обмежуючого її контролю, повинна привести до значного її обмеження [2, с. 494].

Ми живемо у столітті, коли питання прав і свобод людини займають першочергове місце, а демократія є провідним політичним режимом. Якщо розглядати свободу у вимірі рівня соціального добробуту, то лише тоді можна говорити про вияв свободи, коли досягнуто достатнього рівня гідного життя людини. Бідний або голодний не може бути вільним. Цей момент ілюструє проблема штучного голоду, тобто ситуації, яка має

на меті позбавити людину свободи, упокорити її. В таких умовах людина думає не про свободу чи відповідальність, а про спосіб виживання. Це ж стосується свободи як ефективної праці і участі у житті суспільства. Тобто не лише те, що ми здатні взяти від суспільства, але й те, наскільки повноцінно ми спілкуємося з його членами, і що можемо самі запропонувати.

Врешті, індивідуальна свобода узгоджується з колективною, людина усвідомлює, що існують інші люди, з якими потрібно рахуватися і її свобода закінчується там, де починається свобода іншої людини [3, с. 284].

Варто усвідомлювати, що будь-якої свободи не може існувати без обмежень. Питання більше постає про якість і кількість обмежень, як вони впливають на свободу і в якому відношенні вони знаходяться до прямо протилежних дій – допущенням різного роду. Має місце не тільки взаємообмеження свободи, але і її взаємодопущення. В цьому полягає суть правопорядку та регулююча роль держави. Взаємообмеження свободи ведуть за собою різноманітні обов'язки людини, а взаємодопущення її права. Велика кількість вчених виступає проти уявлення про необмеженість волі, вважаючи, що можуть бути встановлені обмеження, внутрішньо властиві волі. Свобода без внутрішніх обмежень – не свобода, а свавілля.

Найпоширенішим є уявлення, що кожен повинен обмежувати свою свободу щодо свободи інших, що держава є стан цього взаємного обмеження і закони суть обмеження.

Здається, що неможливо зробити абсолютно чіткого розрізнення між тим, що людина є вільною, і тим, що вона цілковито залежна. З одного боку, люди не можуть ні дихати, ні їсти і ні робити багато інших речей, до яких нас змушує вдаватися наша біологічна природа. В цьому сенсі ми є детермінованими, підпорядкованими необхідності. Однак, з іншого боку, в сфері культури людині вдається відчутти, чим є свобода. Адже саме тут проявляється її творча сила.

Отже, насправді, розглядаючи свободу з будь-якої точки зору, можна стверджувати, що необмеженої, абсолютної свободи не існує. Реальна свобода завжди обмежена як ззовні, обставинами та необхідностями, так і зсередини, потребами і боргом. Свобода не дає ніяких гарантій самозахисту, вона завжди містить в собі ризик, в тому числі крайній ризик знищення самої себе.

Висновки: Парадокс свободи людини полягає у тому, що свобода дорівнює обмеженню. Людина вільна від природи робити усе що забажає, але в рамках можливостей, правил, державних законів, норм, цінностей, фізичних законів і тп. Саме таким чином проявляється парадокс даного поняття.

Список використаних джерел:

1. Короткий оксфордський політичний словник. (2005). Київ: Основи. С. 618-619.
2. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. Спалах пророцтва: Гегель, Маркс та послідовники / Карл Поппер. – Т. 2. – К.: Основи, 1999. – 494 с.
3. Пунда О. О. Право на свободу: монографія. / О. О. Пунда. – Х. : Евріка, 2006.– 284 с.
4. Свобода людини: природний і державний аспекти (Т. Гоббс, Дж. Локк) / О.В. Коваленко // Держава і право. – 2012. – Вип. 56. – С. 101-103. – укр.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-51>

Білокобильський Ю. О.

аспірант,

*Центр наукових досліджень та викладання іноземних мов
НАН України*

КУЛЬТУРА СКАСУВАННЯ ЯК ФАКТОР КОНСТРУЮВАННЯ ГЕНДЕРУ У ПОЛІТИЧНОМУ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСІ

Наприкінці 2017 року у межах віртуального простору, який прийнято називати мережею Інтернет, розпочалась серія масових публічних засуджень і критики відомих особистостей й голлівудських знаменитостей. Основною причиною, через яку знаменитості чи популярні медійні фігури піддавались засудженню зі сторони Інтернет користувачів, була так звана «некоректна поведінка», що варіювалась від скоєння кримінальних злочинів до некоректних висловлювань та дій на власній сторінці у соціальних мережах. Опозиційне ставлення до публічних особистостей з метою їхнього усунення поза соціальні або професійні кола отримало назву cancel culture або культура скасування чи скасувальництво.

Культура скасування є дуже важливим та впливовим фактором формування соціального, політичного та культурного ландшафтів останніх років, зокрема в сфері уявлень про гендер, гендерну рівність та конструювання гендеру. Незважаючи на неоднозначне ставлення до даного явища, культура скасування у певному контексті спрямована на захист прав людини й проти різних видів дискримінації. Після міжконтинентального руху #MeToo, засудження Вайнштейна і викриттям злочинів Кевіна Спейсі, навіть противники скасувальництва